

Tri dijaloga

Empatička interakcija roditelja i djeteta

Prilog 4.6

I. EMOCIONALNI DIJALOG

I. Emocionalni dijalog između majke i djeteta dominira u prvim mjesecima djetetova života, kada je važno izražavati emocije i komunicirati licem u lice, uz nježne dodire, uzvraćanjem osmijeha, milovanjem.

Izraz emocionalna komunikacija odnosi se na rani afektivni dijalog izražajnim gestama između roditelja i djeteta, u kojem se roditelj suosjećajno prilagođava djetetu. To će pokazati tako da promatra, slijedi i reagira na tjelesne poruke djeteta, prepoznaje uočene signale i verbalizira ono što dijete čini. Primjerice, Sve si popila, baš si bila žedna. Lutku želiš, da ti je skinem s police? Da, avion leti! Pospan si, tvoj krevet već te čeka. Tako se razvijaju pravi dijalog emotivno izražene bliskosti i osjećaj povjerenja, radosti i partnerstva između djeteta i roditelja. Na ovakvom se odnosu razvijaju sigurna privrženost i temeljno povjerenje u sebe i druge, što je u skladu s Eriksonovom teorijom psihosocijalnog razvoja.

TIPIČNE SITUACIJE u kojima se razvija emocionalna komunikacija:

- × situacije bliskoga kontakta (dojenje, hranjenje, kupanje, presvlačenje, odlazak u krevet, jutarnji pozdrav, rastanci...)
- × situacije kada je potrebna utjeha (kad je dijete uznemireno, žalosno, povrijeđeno, nešto ga boli...)
- × situacije kada je potrebno ohrabrenje, naše prilagođavanje i odobravanje, podrška (kada dijete ima poteškoća u samostalnom obavljanju nečega – u igri, svakodnevnim aktivnostima poput jela, oblačenja, pospremanja i sl.).

KAKO RODITELJ USPOSTAVLJA EMOCIONALNI DIJALOG?

(Prema: Hundeide, 1996.)

a. Pokazivanjem bezuvjetne ljubavi i emocionalnom komunikacijom

Za zdrav razvoj, posebice za razvoj samopoštovanja, važno je da se dijete osjeti bezuvjetno voljenim – samo zato što postoji. Već malo dijete razumije emocionalne izraze te razlikuje prihvaćanje i odbijanje, radost i tugu. Djetetu treba pokazati kako ga volite, uživate u njemu, radujete mu se... To je njegova psihološka hrana od koje se ne može prejesti.

Jednako tako, već s vrlo malim djetetom može se komunicirati izrazima lica, pogledom, osmijesima, gestama, dodirima. Roditelj izražava svoju radost i interes za ono što dijete čini ili ga zanima, a dijete odgovara zadovoljnim glasanjem. Ovakvo rano izražajno "razgovaranje" s puno osjećajnosti važno je kako za djetetovo buduće uspostavljanje odnosa s drugima, tako i za razvoj njegova govora.

b. Slijedenjem dječje inicijative i davanjem podrške

Kada dijete pokazuje neku inicijativu te kada iskazuje svoje želje i potrebe, važna mu je podrška – moramo ga vidjeti i čuti, prepoznati što mu treba, prilagoditi mu se i zadovoljiti njegove potrebe, pratiti i podržati inicijativnost. Stoga je važno prepoznati stanje, želje, namjere i govor tijela djeteta te se pokušati prilagoditi i slijediti dijete u onome čime je u tom trenutku zaokupljeno. Dijete će osjetiti da ga vidite, pratite i odobravate. Primjerice, ako je posegnulo za slikovnicom, čitajte s njim – ne gurajte mu kocke u ruke.

Za razvoj samopouzdanja i motivacije posebno je važno da dijete u sigurnim granicama slijedi svoju inicijativu (a ne da ga uvijek netko drugi gura u aktivnosti), da biva uspješno u onome što poduzima te da mu jasno kažemo u čemu je bilo uspješno. Na primjer ako je samo skinulo hlačice pri odlasku na WC, dajte mu povratnu informaciju o uspjehu jer tako djetetu pružate potvrdu da je kompetentno i važno.

Rani emocionalno-ekspresivni dijalog uvjet je formiranja emocionalnog odnosa djeteta s roditeljima te djetetova povjerenja i otvaranja prema ljudima koje se širi i izvan obitelji.

(Karsten Hundeide. International Child Development Programmes, www.icdp.info)

